

MONICA PILLAT

Întredeşchideri

Creat cu pasiune și savoir-faire. Un volum Baroque Books & Arts®.

MONICA PILLAT

Întredeschideri

Antologie lirică

1970-2019

Monica Pillat
ÎNTREDESCHIDERI. ANTOLOGIE LIRICĂ 1970 – 2019
© Baroque Books & Arts®, 2019, pentru prezenta ediție

Imaginea copertei: Maria Pillat-Brateș, *Fereastră spre grădină*,
imagine identificată într-o fotografie color din arhiva familiei Pillat,
semnată M.P.B., colecție neidentificată

Concepție grafică © Baroque Books & Arts®

Lector: Rodica Crețu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PILLAT, MONICA

Întredechideri: antologie lirică: 1970-2019 / Monica Pillat. - București:

Baroque Books & Arts, 2019

ISBN 978-606-8977-55-3

821.135.1

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Nici un fragment din această lucrare și nici o componentă grafică nu pot fi reproduse
fără acordul scris al deținătorului de copyright, conform Legii Dreptului de Autor.

Câteva lămuriri

Prezenta antologie cuprinde o selecție din versurile publicate în volumele *Corăbii*, Ed. Cartea Românească, 1970, *Imaginația ecoului*, Ed. Cartea Românească, 1981, *Pluralul ca o veghe*, Ed. Eminescu, 1989, *Sentințe suspendate*, Ed. Albatros, 1998, *Dorul de rai*, Ed. Universală, 2005, și *Duet în alb*, Ed. Humanitas, 2015, la care am adăugat și câteva texte extrase din cartea de proză și poezie *Drumul spre Emaus*, Ed. Vremea, 2002, și 45 de poeme inedite.

Am grupat piesele lirice după criteriul tematic, în defavoarea celui cronologic, deoarece mi s-a părut mai interesantă coexistența lor pe o spirală a întoarcerii prin devenire, dat fiind faptul că am reluat majoritatea subiectelor de reflecție cu care am debutat în poezie, încă din 1965, lărgindu-mi de atunci încolo orizontul meditației. Am revizuit, pe alocuri, textele și, în unele cazuri, pentru evitarea repetiției, le-am schimbat titlurile. De asemenea, pentru orientarea în timp a cititorilor, am menționat, în dreptul fiecărui poem din carte, fie titlul volumului din care a fost ales, fie am precizat că este inedit.

Cele șapte secțiuni – și anume: „Când scriu”, „Printre zăbrelele de umbre”, „Recompuneri”, „Incandescențe”, „Între lumi”, „Iubire de apoi” și „În așteptare” – sunt gândite astfel încât să configureze treptele descoperirilor sufletești pe care le-am suit, din clipa când am început să scriu. Bucuriile și riscurile creației, aventura lecturii, revelațiile continuității în descendența poetică a familiei, oglindirea în personaje de demult sau mai de aproape, trăirea de la răsărit la asfințit a dragostei, pășirea pe punțile

ce leagă veghea de somn, prezentul de trecut, văzutele de nevăzut, certitudinea iubirii care transcende moartea, dând existenței aura eternului, apropierea minții de misterul divin sunt „întredeschiderile” oferite cititorului, de această recapitulare a poeziilor mele de o viață.

Am ales ca ilustrație pentru coperta I a volumului o acuarelă a bunicii mele paterne, pictorița Maria Pillat-Brateș. Ea înfățișează o fereastră deschisă spre grădina casei de altădată a copilăriei, la care mă întorc și acum, în visele de noapte și în scris, cu o crescândă nostalgie.

MONICA PILLAT

CÂND SCRIU

Robit de har

Mă ridicam ca oaspe al tăcerii,
Robit de har, și negrăirea îmbăta
Timpanul nopții.

O, nu aveam destule guri, nici brațe
Să mă adun din întuneric, să mă-nțeleg
Vreodată-n singur!

Tipsiile de fum ale secunde
Se-acopereau de miera lumii, ispitind
Fiara din suflet,

Iar mintea mea era un vin de aur,
Ce luneca printre pocale, nălucind
Desăvârșirea.

Sentințe suspendate

Imaginația ecoului

Cine spune că scrisul
Dă aură singurătății
Se poate înșela.
Cel care-alege sihăstria
Se-nchide-n peștera muțeniei,
Lăsând afară tocul și hârtia.

Eu scriu: deschid o ușă interzisă,
Deodată, văd ce nu există
Și mă înconjur de cuvinte,
Ca suveranul, de supuși.
Foaia sporește visteria
Împărăției de fantome.

Spun: scriu,
Dar cineva mă scrie,
Din unghi îndepărtat;
Mâna mea leagă
Un scris abia-nterupt,
Auzul meu e cuibul
Auzurilor de demult;
Cadența, ritmul meu
Au fost, din totdeauna,
Suflarea altcuiva.

Pași feluriți
Îmi calcă-mpărăția,
Risipa de curteni

Dau un ospăţ,
La care-am nimerit,
Din întâmplare.

Pe creştet port coroana nimănui,
Puterea mea e neputinţa lumii.

Imaginaţia ecoului

Interviu

De unde vii?

Mă trag din somn.

Din care vis?

Din Dumnezeu.

Ce vezi în jur?

Același duh

Care se schimbă după chip.

Unde te duci?

Mă las purtat,

Ca o sămânță, spre pământ,

Ca un creion, condus în alb.

Și nu te temi?

Ba da... când spun.

Dorul de rai

Biroul

Când îmi lipesc obrazul de biroul
La care, de demult, scria bunicul,
Îmi pare că-s la bordul unei nave
Care străbate apele memoriei.

Ca umbra unei muzici, glasul tatei
M-ajunge, dintr-o seară de-altădată,
Citind din tatăl său, sub raza lămpii,
Cu cartea pe birou, întredeschisă.

În urmă-i, mâna mamei luminează
Fotografii, uitate manuscrise,
Întinse pe birou, ca pe o plajă,
Cu scoici, în care cântă, încă, marea.

Ca vasele ce au din port să plece,
Sicriu după sicriu, puțină vreme,
Stau pe biroul – catafalc, să fie
Pornite spre adâncul din morminte.

Rămâne lemnul greu, cu linii sumbre,
Pe care-aștern, visând o broderie,
Pun masa pentru cei cu dor de ducă
Și ne suim, cu pâinea și cu vinul,
Pe plutele aducerii aminte.

Narațiune

Eu mi-am pus viața-ntr-o poveste
Care începe cu sfârșitul
Și nu se curmă niciodată.

Cine-o citește simte dorul
Spiralei care se întoarce,
Visându-și punctul de plecare.

Chiar dacă locul e același,
Văzut de sus, pare un altul
Și fiindcă nu îl pot atinge,
Îl recompun, pe mai departe,
Din fantezia amintirii.

inedit

Venisem

Copacii, copacii dansau,
Pământul vuia de mister,
Mari stoluri de păsări spre cer,
Precum rugăciuni, se-nălțau.

Venisem, dar nu eram eu,
Deși ape, fiare, cuvânt
Se luau după mine strigând:
Rămâi lângă noi, Dumnezeu!

Povara și taina creșteau...

Corăbii

Purtătorii

Suntem, cu toții, purtătorii
Unor fragmente din mesajul
Care ne vine din Înalt.

Unii primesc doar o vocală,
Alții, mai rari – chiar un cuvânt,
Iar cei aleși – părți dintr-o frază.

Misiunea celui care are
Numai un sunet e să afle
Ce literă îl va cuprinde;

Cel dăruit cu un cuvânt
Va căuta în el magnetul
Care atrage alte semne;

Deținătorul cel bogat
Va țese puntea între părți,
Visând la-ntregul ce se-ascunde.

Dar dacă nu se iau de mână,
Niciunul nu va izbuti
Să facă Sensul să danseze.

inedit

Cuprins

Câteva lămuriri	5
 CÂND SCRIU	7
Robit de har	9
Imaginația ecoului.....	10
Interviu.....	12
Biroul	13
Narațiune	14
Venisem.....	15
Purtătorii.....	16
Corăbii.....	17
Despre singurătate	18
Imnic.....	19
Anotimpuri	20
Andante.....	22
Când scriu.....	23
Fantezie	24
Sub candelabrele difuze.....	25
Cerul, noaptea	26
Mi-e frică... ..	27
O pasăre	28
Coșmar	29
Gândurile-pești	30
Vestea.....	31
Transcris de viu	32
Fărâme.....	33
Felină	34

Sonet	35
Eliberare	36
Ascunsul	37
Artă poetică	38
Ideal	39
Pe-o insulă pustie.....	40
Încotro?	41
Jind.....	42
Mesteacăn, toamna	43
Cu un creion în mână.....	44
Credeam.....	46
Aparențe	47
Pescuire	48
Noapte de Ajun.....	49
Corespondență.....	50
O scară de cuvinte	51
Copiez	52

PRINTRE ZĂBRELELE DE UMBRE	53
Printre zăbrelele de umbre.....	55
La răscruce	56
Transpunere	57
Lacune	58
Deodată	60
Ecou	61
Atâta bucurie.....	62
Din nou, odaia.....	63
Un înger, într-o seară	64
Dinastie	66
Când ninge	67

Stază.....	68
La Balcic	69
Aici, în minte	70
Inițiere	71
Acum	72
O poză	73
Ceas trecut	74
Interior.....	75
O pălărie verde.....	76
La Tuzla.....	78
Din vremuri suprapuse	79
De parcă	80
Februarie.....	81
Din recile închideri	82
De liniștire	83
Săvârșire.....	84
O luntre	85
Anamnesis	86
 RECOMPUNERI.....	 87
Complicitate	89
O plajă de volume	90
Scene din vieți repovestite.....	92
Ifigenia.....	94
În arcă.....	95
Narcis	96
Eva	97
Legenda unui alt Sisif	100
Euridice	101
Sihastrul	102

Maria, sora noastră.....	103
Noapte de Apoi.....	104
Hermeneutică.....	106
Orfeu, în noiembrie.....	107
Diviziuni.....	108
O amintire-nfricoșată.....	110
Atât de străvezie... ..	111
Bună-Vestire.....	112
Cinci pâini.....	113
Baladă.....	114
Fiul risipitor.....	116
Parabolă.....	117
Iuda.....	118
Miluire.....	119
Toma.....	120
Ulise.....	122
Vizită.....	123
Hamletiană.....	124
Ofelia.....	126
Mit.....	127
Dă-mi armura.....	128
Elegie.....	130
Iluzionism.....	131
Prin malluri.....	132
Variațiune.....	134
Un cavalier.....	136
Barbarul.....	138
Viteaz.....	139
Figurație.....	140
Parcurs.....	142
Alter-ego.....	143

INCANDESCENȚE	145
Romantică	147
Vorbește-n șoaptă	148
Ianuarie	149
Preludiu	150
Muza	151
Dimineață de mai	152
Învăluire	153
În iunie	154
Exercițiu	155
Lucire	156
Sonet în octombrie	157
Așteaptă-mă	158
Deasupra orelor târzii	159
Ce vezi?	160
Asfințit	161
Aveam să-ți spun	162
În doi	163
Te-apropii	164
Nostalgie	165
Rol secundar	166
Tablou	167
Medievală	168
Scrisoare de septembrie	169
Inadecvare	170
Într-un fotoliu, la fereastră	172
Scrisoare de august	173
Foileton	174
Capăt	176
Pluralul ca o veghe	177
Pânza Penelopei	178

Refugiu.....	179
Înapoi.....	180
Dezvrăjire	181
Duet de toamnă.....	182
Sub pleoape	184
Disimulare	185
Recuerdo	186
Interpretare.....	187
Pe internet.....	188
Eșec	190
Un rucsac	191
Desprindere.....	192
Un iz amar	193
Epilog	194
Cortina.....	196
Vezi, rândunelele rămân.....	197
Dar nu curând	198
 ÎN TRE LUMI	 199
Îndemn	201
Înfricoșata muzică albastră	202
Citadină.....	203
Adormire	204
Însemne de toamnă	205
Retro	206
Duminică	207
Nici prea aproape, nici departe	208
Sfârșit de septembrie.....	209
Altfel	210
Floarea-soarelui	211

In memoriam	212
O pisică.....	213
Fantome	214
Peisaj în schimbare	215
Răsfrângeri	216
Metamorfoză	217
Miez de septembrie	218
Prefacere.....	219
Insomnie	220
Invitație la călătorie.....	221
Stanțe de noiembrie.....	222
Recviem pentru navigator.....	223
Ce simplu.....	224
Între lumi	226
Ca scoicile	227
Variantă.....	228
Iluminare.....	229
Rămâi privind	230
Absență	231
Sosirea unui tren.....	232
Vânătoare.....	233
Călăuza.....	234
Imponderabil.....	235
Palimpsest.....	236
Zbucium.....	237
Adorm	238
Făcliile tristeții.....	239
Lumina lină	240
Fără margini	241
Pe dunga dunei	242
Târziu	243

IUBIRE DE APOI.....	245
Unde – neunde.....	247
Legendă.....	248
Valuri de cuvinte.....	249
Imaculare	250
Numai al meu... ..	251
Priveghi.....	252
Nimeni.....	253
Aș vrea să fiu țărâna.....	254
Sunt liber.....	255
Cu fiecare ceas.....	256
Pomenire	257
Cu fața la oglindă	258
Revenire	259
Împreună	260
Atunci, ca niciodată.....	261
Mama.....	262
Golul din jur	263
Tot ce ating	264
Impas.....	265
Bântuire.....	266
Trepte	267
Uitare.....	268
Rănită sunt.....	269
Să fiu o adiere.....	270
Maternă	271
Pe geamul larg deschis.....	272
Ev	273
Chiar dacă a plecat	274
Semne	275
Pe bancă, lângă mine.....	276

În pâlpâirea unui flutur	277
Final de octombrie.....	278
Căutare.....	279
Întoarcerea acasă.....	280
De ce-ai tăcut?	281
Până mai ieri.....	282
Iubire de apoi	283
Vom trece	284
Aievea.....	285
Nedespărțiți, până la capăt	286
Peisaj.....	287
Dar	288
Un cristal.....	289
 ÎN AȘTEPTARE	 291
Aud în întuneric.....	293
Un abur de miere.....	294
Anonimat	295
Ieșirea din captivitate.....	296
Cântec de pas	297
O lumânare	298
Noapte sfântă	299
Tainic	300
Mă uit la cer.....	301
Sens	302
Vei ridica-nnoptarea?	303
Sora Liliana.....	304
Colind târziu	305
Autoportret.....	306
La ușa Ta	307

Crăciun.....	308
Sunt zile.....	309
Febre	310
Dualitate.....	311
Stare de grație	312
Spusele Tale	313
Prin mine, în departe	314
Veghează-mă.....	315
Lin, Maica Domnului	316
Te smulgi.....	317
Estompare.....	318
Transfigurare.....	319
Penitență	320
Introspecție.....	322
Colindă.....	323
O poartă	324
Ce bine-ar fi... ..	325
Nu știu cum sunt	326
Ni se arată Steaua	327
Te văd plutind... ..	328
Așază-mă în miezul lumii	329
Cum e să ceri?	330
Rugăciune	331
Flămând, în ger	332
Dorul de rai	333
În desagă	334
Rugă pentru somn.....	335
În așteptare	336
Deschide.....	337
Poem franciscan.....	338
Sunt nopți	339

Când liniştea... ..	340
Mă-ndepărtez	341
 Alte scrieri ale autoarei.....	 344

Alte scrieri ale autoarei

Poezie: *Corăbii*, Ed. Cartea Românească, 1970; *Imaginația ecoului*, Ed. Cartea Românească, 1981; *Pluralul ca o veghe*, Ed. Eminescu, 1989; *Sentințe suspendate*, Ed. Albatros, 1998; *Dorul de rai*, Ed. Universală, 2005; *Duet în alb*, Ed. Humanitas, 2016.

Proză: *Cei 13 și misterul*, Ed. Tineretului, 1968 (premiată de Uniunea Scriitorilor); *Corabia Timpului*, Ed. Ion Creangă, 1976 (ed. a II-a în *Povești din lumea jumătăților de zâmbet*, Ed. Universală, 2004; ed. a III-a, Ed. Humanitas, 2013); *Drumul spre Emaus*, Ed. Vremea, 2002; *Invitație la vis*, Ed. Humanitas, 2014; *Croitorul de cărți*, Ed. Baroque Books & Arts, 2019.

Cărți-dialog: *Ioana Celibidache, o mătușă de poveste*, Ed. Humanitas, 2011; *Povestind despre atunci*, carte-dialog cu Barbu Cioculescu, Ed. Humanitas, 2012; *Dincolo de așteptare*, carte-dialog cu Radu Ciobanu, Ed. Eikon, 2016; *Imaginația speranței*, carte-dialog cu Vasile Bănescu, Ed. Eikon, 2018.

Critică literară: *Modernitatea nuvelei fantastice a lui E.A. Poe*, teză de doctorat, TUB, București 1983; *Ieșirea din contur*, studii de literatură engleză, americană și română, Ed. Eminescu, 1985; *Cultura ca interior*, studii de cultură și literatură engleză și română, Ed. Vremea, București, 2001; *Redemption through Art – Studies in Medieval English Literature*, Ed. Universală, București, 2003.

Volume în colaborare: *Intelectuali la cratiță*, Ed. Humanitas, 2011; *Casele vieților noastre*, Ed. Humanitas, 2014; *Cartea simțurilor*, Ed. Humanitas, 2015; *Și eu am trăit în comunism*, Ed. Humanitas, 2015; *Cartea prietenilor imaginari*, Ed. Humanitas, 2015; *Bucureștiul meu*, Ed. Humanitas, 2016; *Cum să fii fericit în România*, Ed. Humanitas, 2017.

Traduceri: Poezii din lb. franceză de Elena Văcărescu, în vol. *Elena Văcărescu, Scrieri alese*, Ed. Minerva, 1975; Poezii din lb. franceză de Iulia Hașdeu, în vol. *Iulia Hașdeu, Scrieri alese*, Ed. Minerva, 1988; din lb. engleză: Margaret Drabble, *Drumul strălucitor*, Ed. RAO, 1999; (în colaborare cu N. Săulescu) Rose Tremain, *Restaurația*, Ed. RAO, 1997; Virginia Woolf, *Eseuri alese. Artă lecturii, Portrete în oglindă*, Ed. RAO, 2007 și 2008.

Îngrijiri de ediții: Dinu Pillat, *Tinerețe ciudată*, ed. a II-a (incluzând *Jurnalul unui adolescent și Moartea cotidiană*), Ed. Minerva, 1984; Radu Șerban, *Înmiresmatele prăpăstii*, Ed. Paralela 45, 2005; Maria Pillat-Brateș, *Pictură și reverie/ Painting and Reverie*, album, îngrijit în colaborare cu Doina Uricariu, Ed. Universală, 2006; Pia Pillat Edwards, *Zbor spre libertate. Fata cocorilor*, Ed. Vremea, 2006; Pia Pillat Edwards, *Zbor spre libertate. Scrieri din exil* (ed. a II-a), Ed. Vremea, 2007; *Biruința unei iubiri. Dinu și Nelli Pillat*, Ed. Humanitas, 2008; *Sufletul nu cunoaște distanțele. Pia Pillat*, Ed. Humanitas, 2009; *Dinu Pillat. Așteptând ceasul de apoi*, Ed. Humanitas, 2010; *Minunea timpului trăit. Pagini din corespondența Monicăi Pillat și a lui Lily Teodoreanu cu Pia Pillat*, Ed. Humanitas, 2010; *Dinu Pillat. Tinerețe ciudată și alte scrieri*, ediția a III-a, Ed. Humanitas, 2011; *Dinu*

Pillat. Spectacolul rezonanței, Ed. Humanitas, 2012; *Dinu Pillat. Mozaic istorico-literar. Secolul XX*, ediția a IV-a, Ed. Humanitas, 2013; *Dinu Pillat, Ion Barbu (micromonografie)*, ediția a III-a, Ed. Humanitas, 2014; *Ion Pillat, Povestea Maicii Domnului*, Ed. Humanitas, 2014; *Dinu Pillat. Dostoievski în conștiința literară românească*, ediția a II-a, Ed. Humanitas, 2015; *Ion Pillat. Vinul de-altădată*, antologie, în colaborare cu Dana Vasiliu, Ed. Baroque Books & Arts, 2018; *Radu R. Șerban. Puterea neștiută*, Ed. Baroque Books & Arts, 2018.

